

1891. "Concurs Musical" de la Fira de Juliol

A l'Arxiu de l'Excel·lentíssim Ajuntament de València, dins la secció "Ferias y Fiestas" en l'apartat de la Fira de Juliol del 1.891 es troba l'història 925. (1)

En aquesta carpeta es guarden totes les actes, cartes, sol·licituds, programes, cartells, etc., de les autoritats municipals i de les institucions, organismes i societats participants en qualsevol dels actes organitzats durant la cinquena Fira de Juliol.

Fullejant el dossier en l'apartat de "Concurs Musical", trobem la sol·licitud que buscàvem: la de la "Música Nova" de Bocairent.

Per ser aquest el primer i únic any en què hi participa la nostra Banda de Música en el Certamen de València, i per tal de donar a conèixer com s'organitzava a finals de segle el Certamen de la Fira de Juliol tractarem de resumir tot allò que va succeir.

PREPARATIUS DE LA FIRA DE JULIOL

Un cop presa la decisió de repetir l'experiència firal de l'any 1889, (l'any 1890 no hi va haver pel còlera que va assolir València) la corporació municipal va acordar constituir la Junta General de Fira formada per regidors i personalitats del món cultural i social de València.

Per a millorar l'operativitat de la Junta General els membres es dividiren en subcomissions encarregades de programar els diferents actes de la fira. Per citar-ne algunes tenim: la Subcomissió d'Hisenda, la de Balls Populars, de la Cavalcada històrico-floral, del Concurs Musical, de Carreres de velocipeds, de Certamen de Tir, de Focs d'artifici i la subcomissió de la Batalla de Flors. (Sobre aquesta última cal dir que va ser la primera organitzada a tota Espanya).

De les subcomissions ens interessa conèixer de manera més detallada l'encarregada del Certamen de Bandes, anomenat en aquells temps "Concurs Musical".

L'acte constituent de la subcomissió es va realitzar l'1 de juny. Durant el transcurs de la primera reunió es van assignar els membres: Sr.Igual, Sr.Crespo, Sr.Cialdini, Sr.Manaut, Sr.Hubert, Sr.Piera, Sr.Valls, Sr.Giner i Sr.Maroto; tots ells reconegudes personalitats del món cultural valencià, especialment del món musical.

Dos dies després es reunia la Subcomissió en la Casa Consistorial sota la presidència del tinent d'alcalde D. José Taroncher. L'objectiu fou l'elecció de càrrecs. El resultat de la reunió va ser el nomenament de D. José Igual com a Vice-president.

El 6 de juny es procedia "a la designació dels senyors que han de formar el jurat que jutge els mèrits de cadascuna de les músiques que participen en el Certamen Musical". Com a membres de jurat van ser escollits: D. Andrés Goñi, D. José María Campos, D. José Valls, D. José Espí, D. Juan Bautista Plasencia, D. Rigoberto Cortina, D. Salvador Giner, D. Amancio Amorós i D. Eduardo Ximénez.

En la mateixa reunió es suggereix augmentar la quantia dels premis. Després de diverses propostes les quantitats definitives foren:

1.- Per a les Bandes Militars:

Primer Premi:2.500 pts.

Segon Premi:1.500 pts.

Tercer Premi:750 pts.

2.- Per a les Bandes Civils:

Primer Premi:1.500 pts.

Segon Premi:1.000 pts.

Tercer Premi:500 pts.

Quart Premi: Medalla d'Argent Daurada

Cinqué Premi: Medalla d'Argent

Premi especial de 250 pts. per a la banda civil millor uniformada i instrumentada.

(Indicar que les bandes militars i civils actuaven per separat)

El 9 de juny s'acordava facilitar l'allotjament de les bandes civils per "augmentar la participació i l'execució d'una obra obligada en la que totes les bandes foren dirigides per un mateix director (Sr.Domènech)".

Com que l'Ajuntament no disposava de local adient per celebrar el certamen, es va acordar llogar per dos dies la Plaça de Bous, substituint així el lloc on anteriorment es celebrava: l'Albereda.

La data del certamen quedava fixada per a finals de juliol i els responsables encara no havien escollit l'obra obligada. La decisió no es prendria fins el 19 de juny en què es va elegir "Cleopatra", del compositor Ponchelli, per a les Bandes Militars i "Tutti in Mass" de l'autor Pedrotti, per a les Civils.

D'altra banda, la Subcomissió d'Hisenda informava de la impossibilitat d'aportar la totalitat del pressupost demanat per la Subcomissió del Certamen. Aquest fet va provocar el retall d'algunes de les despeses pressupostades. Pel que fa a premis el Quart passaria a ser "un objecte d'art" i el Cinqué "una menció honorífica".

A la fi, i després dels entrebancs, es va donar a conèixer el cartell anunciador del "Concurs Musical" encapçalat pel següent paràgraf:

AJUNTAMENT CONSTITUCIONAL DE VALENCIA

JUNTA GENERAL DE FIRA

CONCURS MUSICAL

1891

(any V de la seua creació)

El cartell oferia la relació de les bandes participants. Una relació llarga i força important si és té en comte que el concurs era novell:

Entre les **BANDES MILITARS** trobem:

MÚSICA DEL REGIMIENTO DE INFANTERÍA VIZCAYA nº 54
MÚSICA DEL REGIMIENTO DE INFANTERÍA GUADALAJARA nº 20
MÚSICA DEL BATALLÓN CAZADORES ALBA DE TORMES nº 8
MÚSICA DEL REGIMIENTO DE INFANTERÍA MALLORCA nº 13
MUSICA DEL REGIMIENTO DE INFANTERÍA TETUÁN nº 47

Dins les **BANDES CIVILS**:

MÚSICA DEL CENTRE ARTÍSTIC DE TORRENT
MÚSICA NOVA DE BOCAIRENT
MÚSICA LA LIRA SAGUNTINA
MÚSICA DEL PATRONAT DE LA JUVENTUT OBRERA DE VALÈNCIA
MÚSICA DE L'ASSOCIACIÓ DE CATÒLICS DE VALÈNCIA

Menciona també el cartell els preus de les localitats, que oscil.laven entre els 50 cèntims i les 7,50 pts. Òbviament, el lloc i l'hora del concurs: la Plaça de Bous a les 3 de la vesprada.

Però els problemes d'organització no acabaven amb la confecció del cartell. El 28 de juny presentaren la dimissió tres membres del jurat, essent substituïts pel Sr.Benavent, el Sr.Pitart i el Sr.Soriano.

Al mateix temps el Conservatori de Música de València remetia una carta a l'Alcalde en la que deia: "per acord de la Junta Directiva de l'esmentat Conservatori, oferim com a premi a la Banda de Música que ho mereixca la partitura "Le Timbre d'Argent" Fantasie et Danse Bohémienne de Camille Saint Saëns amb enquadernació de luxe i dedicatòria". La carta va ser enviada a la Subcomissió del "Concurs Musical" la qual va acceptar tal proposta ampliant la llista de premis.

En ple juliol, el dia 16, encara es seguien prenent acords, com, per exemple: prorrogar el període d'admissió de bandes, obligatorietat d'executar l'obra lliure, l'ordre en que devien tocar les bandes mitjançant un sorteig públic mitja hora abans de començar el Concurs, etc.

Com s'ha indicat, l'ordre d'actuació s'establia el mateix dia del certamen amb tot el desfici que tal mesura suposa. En el cas de les Bandes Militars que actuaren el 29 de juliol, l'ordre fou el següent:

- 1.- MÚSICA DEL BATALLÓN DE CAZADORES "ALBA DE TORMES" nº 8
- 2.- MÚSICA DEL REGIMIENTO DE INFANTERÍA "MALLORCA" nº 13
- 3.- MÚSICA DEL REGIMIENTO DE INFANTERÍA "VIZCAYA" nº 54
- 4.- MÚSICA DEL REGIMIENTO DE INFANTERÍA "GUADALAJARA" nº 20
- 5.- MÚSICA DEL REGIMIENTO DE INFANTERÍA "TETUÁN" nº 47

El 30 feien el mateix amb les CIVILS. Aquest fou l'ordre d'actuació:

- 1.- MÚSICA LA LIRA SAGUNTINA
- 2.- MÚSICA NOVA DE BOCAIRENT
- 3.- MÚSICA DE L'ASSOCIACIÓ DE CATÒLICS DE VALÈNCIA
- 4.- MÚSICA DEL CENTRE ARTÍSTIC DE TORRENT
- 5.- MÚSICA DEL PATRONAT DE LA JUVENTUT OBRERA DE VALÈNCIA

PREPARATIUS DEL CERTAMEN A BOCAIRENT

És molt difícil esbrinar allò que animaria a músics i directius de Bocairent pel 1.891 a participar en el certamen de València. Potser el mateix que pensarien ara en cas de participar-hi, o potser el favorable ambient propiciat pel segon premi obtés el 1.890 en el certamen musical d'Alcoi.

Per altre costat, Albaida havia participat anteriorment (any 1.887) en el certamen y va obtindre el primer premi.

Però la principal dificultat que encontrarien els organitzadors no estaria en la part musical sinó en la distància que els separava de València i en els mitjans de transport a utilitzar. Cal tindre en comte que n'eren 34 músics a més dels instruments, directius, autoritats i acompanyants.

Es de suposar que anirien fins Xàtiva en carruatges per agafar el tren ja que fins el 1.893 no hi va haver línia fèrria a Albaida i naturalment no va passar el tren per Ontinyent fins més tard (1.894). (2)

Tot i les dificultats de transport amb que contarien, el que és cert és que hi havia ganas d'anar. La documentació va arribar a València a temps i complia tots els requisits establerts a les bases de concurs.

A l'Arxiu de l'Ajuntament de València està el manuscrit. Un paper groguenc amb totes les dades requerides: Relació de músics i instruments, uniforme, senyera, director i obra de lliure elecció.

Aquesta és la relació de què parlem:

BANDA "MUSICA NOVA" DE BOCAIRENT

REQUINTS EN MI BEMOL (1)

- Manuel Puerto

CLARINETS EN SI BEMOL (4)

- Joaquín Belda
- José Carbonell
- Blas Beneito
- Mariano Molina

CLARINETS BAIXOS (1)

- Antonio Blas Alcaraz

SAXOFONS EN MI BEMOL TENORS (1)

- Manuel Sala

SAXOFONS EN SI BEMOL (1)

- Antonio Chaves

FLISCORNOS TENORS EN SI BEMOL (2)

- Manuel Molina

- Miguel Sala

CORNETINS EN SI BEMOL (3)

- José Vidal Navarro

- Cristóbal Sempere

- Tomás Sala

TROMPES o ONNOVONS EN MI BEMOL (2)

- Juan Bautista Beneito

- Vicente Jorner

BOMBO (1)

- Bernardo Molina

TROMBONS EN DO (5)

- Enrique Belda

- Juan Bautista Molina

- Francisco Bernácer

- Juan Bautista Martí

- Julián Navarro

BARITONS EN DO (2)

- Julián Pastor

- Antonio Bernácer

BOMBARDINS EN SI BEMOL (2)

- Leonardo Belda

- Joaquín Pascual

BOMBARDINS EN DO (1)

- Juan Bautista Beneito

BAIXOS EN DO, SI o FA (4)

- Tomás Vidal

- Juan Bautista Navarro

- Rafael Puerto

- Santiago Vicedo

PLATS (2)

- Antonio Blas Beneito

- José Monerris

CAIXES (2)

- José Beneito

- José Carbonell

UNIFORME: semblant al de l'Estat Major

SENYERA: blau per l'anvers i blanc pel revers, amb una franja daurada.

DIRECTOR: José Mª Miralles

OBRA DE LLIURE ELECCIÓ: "Fantasia" de l'òpera Hugonotes.

Signaven el document:

José Maria Miralles (Director)
Francisco Miró (Alcalde de Bocairent)

Els dos signants confirmaven que la relació de músics corresponia a la plantilla de músics de la "Música Nova" de Bocairent, i que estaven en actiu, al menys, durant un any.

DECISIÓ DEL JURAT

Les "bases del concurs" incloïen "les condicions a que s'atendrà el jurat per tal de formar el seu judici": afinació, precisió rítmica, casta de so, proporció de sonoritat dels distints registres, colorit i l'encert en els aires o moviments." Amb aquestes pautes valoraria el jurat la interpretació de cada una de les bandes.

Consta a l'història del que hem estat tota aquesta informació, que, "acabada l'execució, el jurat es va retirar a deliberar acordant concedir a la banda de Música de Torrent el Primer Premi; a Bocairent el Segon Premi i la partitura titulada "Le Timbre d'Argent" Fantasie et Danse Bohémienne" de Camille Saint Saëns, concedida -com hem indicat abans- pel Conservatori de València; el Tercer Premi i un corbatí fou per a la Lírica Saguntina".

Unes línies més avall consta en l'acta que el jurat acordà "adjudicar el premi de 250 pts., a la banda millor uniformada, considerant com a tal la de Bocairent".

Signaven l'acta :

D. José Igual, D. José Maria Campos, D. Vicente Marcos, D. Manuel Soriano, D. Manuel Coronado, D. José Bellver, D. Francisco Blasco, D. José Valls, D. Emilio Massó, D. Antonio Garríguez i D. Amancio Amorós

La lectura de la decisió del jurat i la distribució dels premis es va dur a terme el dia 31 de juliol al Pavelló de l'Excel·lentíssim Ajuntament. L'acte fou harmonitzat amb un concert de totes bandes participants.

CURIOSITATS

Hem parlat de la quantia dels premis aconseguits per la Banda de Música de Bocairent: 1.000 pts pel Segon Premi, 250 pts per ser la "millor banda uniformada i instrumentada" a més d'una partitura.

Tal vegada no s'aprecia veritablement la seua importància econòmica - moral i espiritual no té preu- . Per tal de fer-nos una idea, i a mode de comparació, cal dir que tot l'entaulat muntat en la Plaça de Bous per als músics i per al jurat va suposar un import de 400 pts., i que el lloguer d'un metrònome, dues partitures de Cleopatra i 4 de Tutti per a la utilització del jurat va costar 15 pts.

Enhorabona a la "Música Nova" de Bocairent i als seus successors actuals, la Unió Musical de Bocairent, pels premis aconseguits al llarg d'aquests anys.

Julià Monerris i Castelló
València 1995

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA:

(1) Arxiu Municipal de València. Sèrie "Ferias y Fiestas (Fira de juliol). Signatura Primera, Segona B. Document: 1.512. Historial nº 925, corresponent a l'any 1891.

(2) "Estaciones y Ferrocarriles Valencianos". Inmaculada Aguilar. Sèrie Minor. Generalitat Valenciana 1995.